

Zwitserland

Door Jan van de Wiel

Deze maand neem ik jullie mee in mijn maandelijkse rubriek “rondje Europa“, naar Zwitserland. Dit land is, buiten een rijke geschiedenis als land, zeer interessant voor verzamelaars van postzegels. Zwitserland (Latijn: *Helvetia*), officieel de Zwitserse Bondsstaat (ook wel Zwitsers Eedgenootschap of Zwitserse Confederatie) is een land in het midden van Europa met als burenen Duitsland in het noorden, Frankrijk in het westen, Italië in het zuiden, Oostenrijk en Liechtenstein in het oosten. Zwitserland is een zogenaamde binnenstaat met een oppervlakte van 41.284 km² en ca. 8,1 miljoen inwoners (juni 2014). Bestuurlijk gezien is het een federale republiek bestaande uit 26 kantons. Zwitserland heeft officieel geen hoofdstad, maar Bern vervult in de praktijk die rol en wordt ook officieel aangeduid als 'bondsstad'. Het is ook de plaats waar de Bondsregering zetelt sinds het ontstaan van de federale staat. Zwitserland heeft een geschiedenis van neutraliteit: in 1815 werd door het Congres van Wenen de eeuwige neutraliteit van het land door de Europese grootmachten erkend. Het is geen lid van de Europese Unie, maar economisch wel sterk afhankelijk van de EU. Volgens de overlevering is het Oude genootschap een confederatie die de voorloper was van de huidige bondsstaat Zwitserland, ontstaan in de 13e eeuw uit de Bondsbrief van 1291, en een overeenkomst tussen de drie "oer kantons". Hoewel het land daarmee een lange geschiedenis als zelfstandige staat heeft, is de Zwitserse cultuur sterk beïnvloed door die van buurlanden Duitsland, Frankrijk en Italië. Duits, Frans en Italiaans zijn alle drie officiële talen in Zwitserland, evenals het Reto-Romaans. De 'neutrale' naam van het land is de Latijnse benaming *Confœderatio Helvetica* (CH).

De eerste zegels van Zwitserland zijn uit gegeven in 1842 in het Kanton Zürich. Op 13 augustus van dat jaar legde de posterijen het kantonaal bestuur van Zurich een rapport voor, waarin aangegeven werd hoe de organisatie van de postdienst vereenvoudigd kon worden. Met een verwijzing naar het in 1840 in Groot Brittannië ingevoerde systeem, stelde men voor om postzegels te gaan gebruiken. Tevens werd er voorgesteld om 2 verschillende tarieven te hanteren: 4 rappen voor brieven binnen het rayon en 6 rappen voor de post buiten het rayon. Dit ter vernieuwing van het oude systeem waar bij 6 verschillende tarieven werden gebruikt. Bij de zegels van 4 en 6 rappen staat aan de bovenzijde van de zegel het inschrift Zürich en het inschrift “Local Tax“ bij de 4 rappen en ”Cantonal tax“ bij de zegels van 6 rappen aan de onderzijde. De zegels waren niet getand maar waren voorzien van een zgn. kniplijn waarbij men op de lijn de zegels kon uitknippen (ja, toen had de posterij nog tijd voor dat soort dingen). In 1854 kwamen de eerste permanente zegels ten tonele. De Zwitserse posterijen hadden zegels uit verschillende landen bestudeerd. Het type zegel wat destijds in Beieren werd gebruikt werd beviel de Zwitserse autoriteiten het meest, ook vanwege het moeilijk vervalsen van postzegels in die tijd. Dit type zegel stond dan ook model voor de nieuwe Zwitserse zegels. Dit betekende dan ook dat er een zijden draad door het papier van de zegel liep. Aan deze zijden draad danken deze zegels hun naam “de zijdendraad emissie”. In 1862 kwam de vervolgsérie met de bijnaam “de zittende Helvetica”.

Zwitserland was een welvarend land. In 1912 verschenen aan de loketten een serie van 3 vignetten van 10 rappen. Hoewel het hier dus om vignetten ging (zonder waarde aanduiding) konden ze toch gewoon worden afgestempeld. De opbrengst ging naar de Jeugdzorg. Deze vignetten waren de voorlopers van de huidige Pro Juventute zegels, die pas een jaar daarna in

Pro juventute 1915

1913 uitkwamen. De eerste zegel had een waarde van 5 centimes + 5 centimes toeslag. De traditie werd voortgezet in 1915. In 1915 bestond de uitgave uit een serie van 2 zegels. Daarna volgde er series van 3, 4, of 5 zegels. Een verzamelgebied wat bij mij erg populair is. In 1939 is men gestart met weldadigheid zegels voor de ouderen, de zogenaamde Propatria-zegels, waarbij de opbrengst bestemd was voor de ouderenzorg. Zwitserland heeft dat in de loop der jaren bij verschillende gelegenheden

herhaald. Het Zwitserse emissiebeleid is door de jaren heen heel behoudend geweest. Vrijwel alle zegels houden verband met het jaar zelf. De nominale waarde blijft elk jaar weer op een aanvaardbaar niveau. De "Pro Juventute" en "Propatria" series zijn een vast en geliefd deel van het jaarlijkse emissie-programma van Zwitserland, waarin voorts de jaarlijkse Europazegels en een aantal gecombineerde uitgave van gelegenheid zegels een plaats vinden. Door de bijzonder status heeft

Zwitserland als neutraal gebied de vestiging van vele Internationale organisaties en doelen, zoals de Verenigde Naties. Voor de frankering van deze post wordt door

de Zwitserse posterijen "Dienst zegels" uitgegeven. Gedeeltelijk betreft het gewone Zwitserse zegels die door opdruk geschikt gemaakt worden voor het desbetreffende doel (pas wel op met opdruk, vaak vervalst!). De zegels die door de Verenigde Naties worden uitgegeven, behoren niet tot de Zwitserse dienstzegels en zijn dus ook niet verkrijgbaar bij de Zwitserse posterijen.

Natuurlijk heeft Zwitserland plekken die een bezoekje waard zijn. De Steden: Bazel, Geneve en Luzern, hebben hun eigen bezienswaardigheden. Bazel of Basel is een stad in het noordwesten van Zwitserland, op het drielandpunt met Frankrijk en Duitsland. De stad ligt aan de Rijn, de rivier Birs komt bij Bazel in de Rijn uit. Bazel telt ruim 175.000 inwoners (eind 2015), waarmee het naar inwonertal de derde stad van Zwitserland is. De hele agglomeratie, die ook de Franse stad Saint-Louis en de Duitse steden Weil am Rhein en Lörrach omvat, telt ongeveer 856.000 inwoners (2009). De stad Bazel beslaat vrijwel geheel het kanton Basel-Stadt. In het oosten van het stads-kanton liggen, op circa 450 meter hoogte, de meer landelijke gemeenten Riehen en Bettingen. De officieel gesproken taal is het Duits. In Bazel wordt echter voornamelijk Bazelduits gesproken, het enige Nederalemannische dialect dat in Zwitserland wordt gesproken, en dat voor Nederlanders lastig verstaanbaar is. Bazel is een belangrijk cultureel centrum binnen Zwitserland. Ook is het hoofdkantoor van de Bank for International Settlements hier gevestigd en is er een grote farmaceutische industrie. Zürich is de grootste stad van Zwitserland en is hoofdstad van het kanton Zürich. Het gebied is al meer dan tweeduizend jaar bewoond. Zürich is het economisch centrum van Zwitserland. Alle belangrijke banken hebben hier een vestiging. De Zwitserse beurs is hier gevestigd en het is de handelsplaats voor goud in de wereld. Zürich staat ook bekend als plaats voor vrijdenkers. Lenin verbleef hier in de tijd voor de revolutie in Rusland, en het dadaïsme is hier ontstaan. Zowel de Ierse schrijver James Joyce als de beroemde Duitse Nobelprijs winnaar

Thomas Mann liggen in Zürich begraven. Op cultureel gebied zijn er vele musea. Met name het Kunsthaus heeft een breed erkende collectie. Belangrijke gebouwen zijn de Grossmünster, het Kunsthaus_Zürich, de ETH en Universiteit en het Heidi Weber Haus van de Zwitserse architect Le Corbusier. Het grootste jaarlijks terugkerende evenement is de Street Parade, op de tweede zaterdag in augustus.

Ook de stad Luzern heeft zijn mooie plekken. Luzern is de hoofdstad van het gelijknamige district en kanton Luzern. De stad ligt aan het noordwestelijke uiteinde van het Vierwoudstrekenmeer, waar het water uit het meer weer in de rivier de Reuss stroomt. De stad is het economische en culturele centrum van Binnen-Zwitserland (of Centraal-Zwitserland). De rivier de Reuss verdeelt de stad in de oude stad, Alt Stadt, en het nieuwe gedeelte Neustadt. De oude en nieuwe stad worden verbonden door een zestal bruggen. Twee daarvan zijn van historisch belang: allereerst een van de oudste, overdekte houten bruggen van de wereld, de Kapellbrücke, met de watertoren. De tweede brug is de meer stroomafwaarts gelegen Spreuerbrücke. De ligging van Luzern aan het meer en tussen de bergen Pilatus en Rigi is schilderachtig en zorgde voor een vroege ontwikkeling van het toerisme.

En als laatste de stad Genève. Genève is na Zürich de grootste stad van Zwitserland en heeft volgens de gemeentelijke website 201.164 inwoners (december 2015) en ligt in het Franstalige gedeelte van het land. Genève is ook de naam van het omliggende, meest westelijke kanton van het land. De stad ontstond als nederzetting van het Keltische volk de Allobroges. Na verovering door de Romeinen maakte deze deel uit van de Provincia Romana (Gallia Narbonensis). Nabij Genève hield Julius Caesar de naar het westen oprukkende Helvetiërs tegen. In de 9e eeuw werd het de hoofdstad van Bourgondië. In de 16e eeuw was Genève voor de protestanten wat tot heden ten dage Rome voor de katholieken is, namelijk het middelpunt van het calvinisme. Genève was toen een zelfstandige republiek. In 1781 kwamen de burgers en arbeiders aan de macht waarna een representatief-democratische grondwet werd aangenomen. Een jaar daarna greep het patriciaat met hulp van Bernse en Savoyse troepen echter opnieuw de macht en gingen vele burgers in ballingschap. Op 15 april 1798 werd Genève door Frankrijk geannexeerd en maakte daar tot 1813 als Département du Léman deel van uit. In 1815 sloot Genève zich als kanton bij Zwitserland aan.

Dit was weer een verhaal in de reeks “rondje Europa “

Volgende maand gaan we een naar buurland Oostenrijk en vertel ik u iets over dit schitterende vakantieland met zijn vele bergen

Jan van de Wiel

